

PETAR RUNJE

GLAGOLJAŠI JAVNI BILJEŽNICI

Petar Runje
Franjevački samostan
HR 47300 Ogulin

UDK:347.961(497.5)(091):003.349.1
Izvorni znanstveni članak
Ur.: 1999-01-27

Autor na temelju bilježničkih spisa u HAZU i drugih izvora donosi podatke o većem broju svećenika glagoljaša imenovanih javnim bilježnicima. Posebno mjesto zauzimaju svećenici glagoljaši iz širega ličkog područja krajem srednjega i početkom novoga vijeka. Neki svećenici redovnici, franjevci trećoređci službeno su imenovani javnim bilježnicima.

Neke rapske plemićke obitelji imale su pravo imenovati javne bilježnike.

U srednjem su vijeku svećenici pisali i službeno vodili bilježničke poslove. Što idemo dublje u srednji vijek, to je veći broj svećenika javnih bilježnika, a sve neznatniji broj bilježnika civila. U novom vijeku sve je veći bio broj civila javnih bilježnika, dapače, svećenicima se služba javnih bilježnika zabranjivala. Iako su zabrane bile nekada i vrlo stroge, sve do 19. stoljeća neki svećenici (glagoljaši) obavljali su službu javnih bilježnika na glagoljaškom prostoru.

U gradskim centrima, Zadru, Dubrovniku, Rabu i drugim priobalnim gradovima, bilježničku službu većim dijelom obavljali su stranci. Međutim, bilježnička služba nije bila prikraćena niti domaćim sinovima. Tako u Zadru imamo Mateja Salašića, Jakova pok. Ostoje, Nikolu Lupovića, Tomaša Tiskovca, Martina Mladošića, Jerolima Vidulića. Svi ovdje navedeni radili su u Zadru u petnaestom stoljeću. Ima ih i u Rabu, kao što je Juraj Šegota podrijetlom iz Bužana u Lici. Izvan gradskih sredina bilježničku službu obavljali su privatno i javno svećenici kao pisari, a i javni bilježnici. Poznat je lijep broj javnih bilježnika na području Krka, Vinodola i drugih glagoljaških sredina. Pisali su glagoljicom, a dio njih u

saobraćaju s gradskim centrima, tj. kancelarijama i sudovima, pisao je i latinski. Nekada su njihove spise prevodili službeni prevodioci u javnim kancelarijama.

U Rabu su plemićke obitelji Dominisa, Nimira i nekih drugih imale privilegij podjeljivanja bilježničke službe.¹ De Dominisi nisu imenovali, koliko nam je poznatno, bilježnike glagoljaše, tj. one koji su znali hrvatski, nego su imenovali one koji su poznavali latinski jezik. No kako su ti imenovani bilježnici dolazili i iz glagoljaških područja, poznavali su oba jezika, pa su i službeno u oba jezika sastavljali javne spise. Navest ću nekoliko imenovanja javnih bilježnika u Rabu. Za neke sigurno znamo da su dobro poznavali latinski i hrvatski jezik, a za neke s velikom sigurnošću možemo to pretpostaviti. Neki su od njih poznati i kao glagoljaški pisci i prepisivači.²

Godine 1451. Ivan Dominis pok. Damjana imenovao je javnim bilježnikom Giovanija de Cliviana iz Vicenze. Ivan je bio građanin i Zadra i Raba.³ Godine 1458. Ivan de Dominis pok. Damjana imenovao je Julijana de Benintendisa iz Pule javnim bilježnikom.⁴ U ožujku godine 1460. plemeniti i razboriti muž gosp. Ivan pok. Andriola de Dominis imenovao je javnim bilježnikom časnoga muža gospodina Tomu Ljubislavića (svećenika) arhiprezbitera ninskoga.⁵ Palatinski grof Ivan Dominis pok. Damjana imenovao je 1471. javnim bilježnikom u Rabu Matu Maromanea. On se pri polaganju zakletve obvezuje na vjernost i mletačkoj vladi, rimskom caru i obitelji Dominis.⁶ 21. veljače 1474. Ivan de Dominis imenovao je u Rabu svećenika Marka javnim bilježnikom.⁷ Kristofor de Dominis, sin pok. Andriola, imenovao je javnim bilježnikom 20. kolovoza 1478. svećenika Antuna, sina suca Mateja Veselinića iz Karlobaga.⁸

¹ M. GRANIĆ, 1982, 53-62.

² Ovaj rad temeljim na podacima koje sam pribilježio pred desetak godina u zadarskom arhivu, neke podatke navodim prema bilješkama, ili bolje registima, O. Badurine iz njegove poznate *Kronike u Kaboru na Rabu*, a neke iz pristupačne mi literature.

³ I. PEDERIN, 1989, 22.

⁴ I. PEDERIN, 1989, 22.

⁵ O. BADURINA, *Kronika*, sv. I, str. 846.

⁶ Thomas Zangarel, svećenik i prior sv. Katarine na Komrčaru, 12. rujna 1451. prodao je više komada sitnoga blaga za 25 zlatnih dukata Mateju de Marmonea iz Raba. Usp. PAZ, Rapski arhiv, Kutija 1, str. 225v, 12. IX. 1451. U kući Mathea Maromane pred nazočnim svjedocima fra Ivan Šarić, franjevac trećoredac, nastanjen kod Sv. Katarine na Komrčaru, izjavljuje da je primio 72 libre od Mathea Maramonea iz Raba, a poništava se dokument o tom ranije napisan rukom Mate Maromanea. "Et de hoc constat certum Cirografum scriptum manum prefati Methi quod voluit esse nullius valoris". Usp. PAZ, Rapski arhiv, Kutija 1, svešč. 2, str. 39v, 12. VI. 1463.

Bilježnici su polagali zakletvu vjernosti caru, obitelji Dominis i Apostolskoj Stolici, pa i mletačkoj vladi. Mletačkoj vladi polagali su zakletvu vjernosti oni koji su bili podanici. Na otoku Krku prvi poznati slučaj polaganja vjernosti popa glagoljaša Republici imamo 8. rujna 1490. u Baški, a radi se o Jurju Pšeničiću, svećeniku glagoljašu javnoga bilježnika.

⁷ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 24.

⁸ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 35.

8. veljače 1482. Jakov de Dominis, sin pok. Andriola, imenovao je javnim bilježnikom don Petra, svećenika i kanonika senjskoga.⁹ 22. siječnja 1489. Ivan Dominis imenovao je javnim bilježnikom Ivana Drazegajevića, Rabljanina.¹⁰

Ivan Dominis pok. Damjana imenovao je godine 1492. javnim bilježnikom Blaža, sina Martina krznara, iz Vrbnika na Krku. Pri prisezi obvezao se da neće praviti ugovore lihvarima.¹¹ Ivan Dominis imenovao je javnim bilježnikom i Jakova de Medicis de Brixia godine 1493.¹²

Rapski klerik Frane Fabijanić 7. prosinca 1520. imenovan je javnim bilježnikom na Rabu.¹³

Ivan Dominis Damjanov na Rabu 16. ožujka 1497. imenuje javnim bilježnikom Ivana Frančića, svećenika iz Brinja u Hrvatskoj, dobrog poznavaoa hrvatskoga jezika.¹⁴ Nikola Dominis imenovao je javnim bilježnikom Jeronima Bemba 14. kolovoza 1498.¹⁵ U prvoj polovici 16. stoljeća mnogi su imenovani javnim bilježnicima u Rabu, posebno od članova obitelji de Dominis. Kako se vidi i iz gore navedenih primjera, imenovani su bilježnici iz Italije, Grčke, a ponajvećma iz Dalmacije.

Početkom 16. stoljeća imenovano je nekoliko svećenika javnim bilježnicima iz područja Like. Za neke sigurno znamo da su upotrebljavali glagoljicu. 20. prosinca 1503. Juraj Nimira imenovao je javnim bilježnikom

---

⁹ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 41. O. Badurina nadodao je u svojim bilješkama u zagradama "deest cognomen" - nema prezimena! Sigurno je imenovani javni bilježnik senjski svećenik i kanonik identičan sa svećenikom i kanonikom i javnim bilježnikom u Brinju koji piše službeni dopis 3. veljače 1489. i potpisuje se: "I ja pop Pero Jakovčić (iz) Sena, kanonik crkve senske cesarsku oblastju notar puplik, pisah to moju ruku, prošeh od' edne strane i druge, i moe zlamen'e općeno postavih." Usp. Đ. ŠURMIN, 1898, 335. Čini se da bi pop Pere mogao biti senjski arhižakan koji je preminuo u Zagrebu godine 1496., i dolično sahranjen, a pred smrt napisao oporuku koju je želio imati u kopiji njegov svak Mikula Mikulanić. Mikula je napisao krasno privatno pismo u Zagreb opatu Mikuli i zamolio ga za kopiju oporuke popa Pere i obvezao se da će sve ispuniti kako je pop Pere u oporuci odredio. Usp. Đ. ŠURMIN, 1898, 394.

¹⁰ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 47.

¹¹ I. PEDERIN, 1989, 22. Čini mi se da bi ovaj imenovani Blaž Martina krznara iz Vrbnika mogao biti javni bilježnik u Vrbniku Blaž Stupić, koji izgleda nije bio svećenik. Usp. M. BOLONIĆ, 1980, 292.

¹² O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 57.

¹³ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 10. 7. X. 1520. Fabijanić je vršio bilježničku službu od 1520. do 1558. Usp. M. GRANIĆ, 1982, 55, bilj. 10.

¹⁴ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 71. "... de Brigne de partibus Sclavonie litterarum sclavonice periti..." Usp. I. PEDERIN, 1989, 23. Ovo je drugi, u kratkom vremenskom razmaku, brinjski arhižakan imenovan javnim bilježnikom. On je dobar poznavalac hrvatskoga jezika kao i njegov prethodnik pop don Pere Jakovčić. Od don Ivana Frančića ostao nam je krasni kalež, koji se čuva na Ugljanu, a na njemu je graviran natpis: "Sancta Maria ora pro... Hunc calicem fecit fieri dominus Johannes Frančić plebanus sancti Steffani nec non vicarius Brigniensis. Anno domini M. CCCCXV". Vidi: A. R. FILIPI, 1954, 306.

¹⁵ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 778.

svećenika Mateja Slavića iz Novalje, koji u vrijeme imenovanja služi kao kapelan u Novalji.¹⁶

Nikola de Dominis 6. prosinca 1504. imenovao je javnim bilježnikom Vitu Dragojevića, svećenika iz Like, sina pok. Jurja iz plemena Mgorovića, kapelana crkve sv. "Dominice" u kastrumu Smiljan.¹⁷ 8. prosinca 1505. imenovan je bilježnikom Ivan, sin pokojnoga magistra Pavla iz Bužana, kapelan kneza Angela Frankopana. Pokazao se dovoljno učen, sposoban i prikladan za službu bilježnika i redovnog suca.¹⁸ Isti dan 8. prosinca 1505. imenovan je javnim bilježnikom Broz Kacitić od plemena Kolunića iz Dubovika s područja Bužana. 19. veljače 1506. imenovan je javnim bilježnikom Juraj Radovanić pok. Martina iz sela Buki s područja Bužana biskupije modruške.¹⁹

U dokumentima za svakoga od njih se veli "... utique virum literatum et scribere scientem.." i da su prikladni vršiti službu bilježnika i sposobni za opću sudačku službu.²⁰ Svjedoci nazočni pri imenovanju Ambroza Kacitića bili su Lovro Pacifico, gosp. Kristofor iz Senja, pok. Ivana, obadvojica rapski plemići, zatim sudac Juraj zvan Bošnjak "de Montanea" i drugi zato zvan i nazočni svjedoci.²¹ Ambroz ili bolje poznati Broz Kacitić od plemena Kolunić iz Dubovika došao je u Rab sa svjedocima koji su ga poznavali i vjerojatno imali pravna iskustva. Oni su svjedočili o njegovu karakteru i sposobnosti. Nas bi ipak najviše zanimalo tko je bio i iz kojega kastruma, naselja ili sela Broz Kacitić, gdje je završio i koje škole, kao i Juraj sudac zvan Bošnjak? Gdje je službovao? Zanimljivo bi bilo doznati i druge pojedinosti o njima.

Za nekoliko svećenika imenovanih javnim bilježnicima službeni spisi ističu da poznaju dobro i hrvatski jezik i pismo. Godine 1497. u Rabu je Ivan de Dominis imenovao javnim bilježnikom svećenika Ivana Frančića, sina Jakovljeva, od Brinja iz Hrvatske, koji dobro poznaje hrvatski jezik "litterarum sclavonice peritus".²²

¹⁶ O. BADURINA, *Kronika*, sv. I, str. 84.

¹⁷ PAZ, Rapski arhiv, Kutija 6, 6. XII. 1504.

¹⁸ PAZ Rapski arhiv, Kutija 6, str. 319s. "utique virum litteratum et scribere scientem ... sufficientem habilem et idoneum esse reperimus..."

¹⁹ PAZ, Rapski arhiv, Kutija 6, str. 319, 321, 323, 336.

²⁰ PAZ, Rapski arhiv, Kutija 6, str. 321ss. "... Venerabilis dominus presbiter Ambrosius qu. Thomasij Chacitih de Dubovich ex districtu Buxane nobis flexis genibus... Nos suplicationibus dicti dni presbiteri Ambrosij ..., utique virum literaturm et scribere scientem... sufficienter abilem et idoneum esse reperimus..."

²¹ PAZ, Rapski arhiv, Kutija 6, str. 321s. "Actum Arbi in domo habitationis Ser Laurentij de Pacifico presentibus ipso Ser Laurentio, Ser Cristoforo de Segna qu. Ser Johannis ambobus nobilibus de Arbo et Judice Georgio dicto Bosgnach de Montanea et aliis testibus ad hoc rogatis... Millessimo quingentesimo quinto Indictione octava die octava Decembris..."

²² O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 71.

Svećenik Matko Knapić, kapelan crkve sv. Martina, pop biskupije modruške, "apostolsku i cesarsku oblastju i moćju notar općeni...", piše javni spis u samostanu sv. Marije u Crikvenici.²³

Godine 1559. u Rabu Dionizije de Dominis, sin pok. Franje, imenovao je javnim bilježnikom svećenika gospodina Nikolu Sindičića iz Baške. U času imenovanja on je župnik u selu Novalja. Za njega u dokumentu izjavljuje da je "litterarum sclavonicae periti esse inteleximus..." i položio je zakletvu da će vjerno izvršavati bilježničku službu.²⁴ Nakon dvadesetak godina Ivan Rošić, svećenik glagoljaš iz Baške, župnik u Novalji, 17. ožujka 1585. imenovan je javnim bilježnikom. Za njega Franjo de Dominis svjedoči da je "letterarum sclavonicae peritus".²⁵ Ivan Rošić, svećenik, upisuje prvo vjenčanje glagoljicom 20. siječnja 1596. u Matici vjenčanih u Novalji.²⁶

Samo se za neke svećenike glagoljaše navodi da znaju hrvatski. Ako se za druge ne spominje izričito da su vješti u hrvatskom jeziku, to ne znači da ga nisu poznavali. Čini mi se da imamo razloga vjerovati da su svi javni bilježnici, imenovani na Rabu, prije imenovanja bili poznavaoi latinskoga, što je bio uvjet za imenovanje javnim bilježnikom. Dio njih znao je hrvatski i glagoljicu. To im je bio materinski jezik, kojim su se služili čak u dvije dosta različite varijante, tj. u redakciji staroslavenskoga jezika u crkvi i živoga narodnoga jezika u svagdanjoj govornoj živoj riječi. Tomas de Stantiis, svećenik i rapski javni bilježnik, pisao je latinski, koliko nam je poznato, sve svoje javne bilježničke spise. Ali poznao je i hrvatski jezik, s kojega je prevodio na latinski službene spise. 3. travnja 1459. preveo je s hrvatskoga na latinski oporuku pok. svećenika Petra iz Karlobaga, koju je pokojni Petar napisao 4. srpnja 1456. u Karlobagu.²⁷ Rapski bilježnik Franjo Jacina sklopio je ugovor u Rabu 4. svibnja 1539. sa svećenikom Jurjem Gopićem iz Poveljane, u kojem se bilježnik obavezuje da će mu u roku godinu dana prepisati nekoliko djela na hrvatski jezik.²⁸

Bilježnici koji su pisali glagoljicom, nazivaju se milošću cesarskom ili apostolskom javni bilježnici ili jednostavno "kančiliri". To znači da su bili imenovani od javnih institucija ili pojedinaca koji su za to imali pravo imenovanja. Za imenovanje bilo je potrebno pokazati dovoljno znanja i

²³ D. KLEN, 1981, 284, (269-286).

²⁴ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str 175.

²⁵ O. BADURINA, *Kronika*, sv. III, str. 17.

²⁶ Usp. V. ŠTEFANIĆ, 1970, 170. Don Ivan Roši glagoljaš nalazi se u službi crkve sv. Marije u Novalji i pri vizitaciji godine 1603. Usp. K. HORVAT, 1911, 559.

²⁷ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 843: "Rapski notar don Toma de Stantiis prenosi "de uno folio sclavonico in latinum" testamenat svećenika Petrice in Scrixia, učinjen u Scrisiji (Bagu) 1456. 4. VII". Godine 1472. piše pismo na hrvatskom Pavao Zachej, svećenik i kapelan u Novalji i želi da ga na latinski službeno prevede Thomas de Stantiis, javni bilježnik u Rabu. Usp. PAZ, Rapski arhiv, Kutija 1, str. 121 r-v.

²⁸ *MISCELLANEA*, I, 1949, 40.

stručnosti. Redovito su stariji i iskusniji bilježnici imali i naučnike koje su pripremali za buduće bilježnike. A koliki su pak završili pravne nauke i stekli naslov javnih bilježnika u inozemstvu? Cijeli taj proces izobrazbe, imenovanja i drugih pojedinosti vezanih uz bilježničku službu naših glagoljaša ostaje nam za daljnja proučavanja. Imenovanje javnih bilježnika kao što je 21. studenoga 1572. u rapskoj katedrali Ivan de Dominis imenovao javnim bilježnikom Ivana Maurovića, svećenika iz Dobrinja na Krku, ili imenovanje koje je obavio Gabrijel de Dominis u samostanu sv. Franje na Komrčaru 2. srpnja 1609., imenovavši javnim bilježnikom Ivana Šamanića iz Dobrinja,²⁹ pokazuju nam da je iz pojedinih mjesta bilo i više bilježnika. Nema sumnje da je jedan i drugi pisao hrvatski i glagoljicom.

Veza Raba i unutrašnjosti izgleda vrlo živa. Iz unutrašnjosti su brojni svećenici ređeni na Rabu.³⁰ Dio svećenika iz unutrašnjosti zaposlio se u priobalnim i otočnim naseljima. Rapski biskupi imali su posjede i župe na kopnu sve do kraja 15. stoljeća. Tako znamo da delegat modruškog biskupa 5. travnja 1492. apelira na papu u svezi s međama rapskoga biskupa na kopnenom području.³¹ Na daljnja istraživanja može uputiti sljedeći podatak. Naime, krajem 15. stoljeća nalazi se više redovnika iz Bužana na rapskome području. Nekoliko puta tisuću četiristotine devedesetih godina, naišao sam na podatak o nazočnosti fra Bernardina "de Modrusia" i fra Pavla "de Licha"³² u rapskome samostanu. Napominjem da su dobročinitelji fra Mateja Zadrana, franjevca trećoredca, pri izdavanju "Spovidi općene...", do danas nepronadene inkunabule, Andrija i Ivan Grimalarka, stanovnici Raba. Tada i fra Matej živi i djeluje na Rabu.³³ Nisu li fra Bernardin "de Modrusia" i fra Pavao "de Licha" franjevci konventualci koji su tiskali godine 1528. poznati misal Pavla Modrušanina? Kako je fra Bernardin nazvan "de Modrussia", moglo bi biti da je došao iz područja Modruša, a inače je rodom iz Dubrovnika.³⁴

Neki javni bilježnici franjevci trećoredci glagoljaši

Postoje podaci o imenovanju javnim bilježnicima i nekih franjevaca trećoredaca koji su bili glagoljaši, a imenovali su ih javni službenici u Rabu. Godine 1557. u Rabu imenovan je fra Šimun Brunčić, gvardijan na Komrčaru u Rabu, javnim bilježnikom.³⁵ Andrija Lupetina je 13. srpnja 1568. imenovao javnim bilježni-

²⁹ O. BADURINA, str. 21, I, str. 63. Svećenik Ivan Šamanić javni je bilježnik na Krku, glagoljaš. Glagoljaš je i Ivan Mavrović, svećenik iz Dobrinja.

³⁰ P. RUNJE, 1990, 88-90.

³¹ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 54.

³² O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str. 58, 63, 67 i drugdje.

³³ P. RUNJE, 1990, 147-158.

³⁴ P. RUNJE, 1998. Članak *Izdavač i nakladnici glagoljskog misala "Pavla Modrušanina" iz godine 1528.*

³⁵ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II. Vidi bilježnica Rab, str. 19.

kom fra Bernardina Orlovčića, franjevca trećoredca, gvardijana na Glavotoku.³⁶ Kristofor de Dominis imenovao je 17. svibnja 1585. i uveo u službu javnoga bilježnika fra Augustina Vrtikijevića nastanjenoga u samostanu sv. Franje u Rabu na Komrčaru.³⁷

Fratrri su bili službeni tumači i prevodioci na hrvatski jezik, što nužno pretpostavlja zaključak da su poznavali latinski. Fra Šimun Klimantović na Glavotoku uz pomoć fra Marka, gvardijana na Glavotoku, prevodi jednu latinsku knjigu na hrvatski. Sve su to pokazatelji da su poznavali latinski. Možemo pretpostaviti da su završavali i škole koje su ih osposobile za taj posao. Trebalo je poznavati pravne propise, poznavati jedan i drugi jezik, poznavati i znati pisati u oba, ako ne i u tri pisma. Sve su to uvjeti da bi netko mogao postati javnim bilježnikom, što je pretpostavljalo i završene odgovarajuće škole.

Franjevci trećoredci su u samom Rabu bili tumači i prevodioci, a isto tako pisali su i sastavljali vjericima oporuke na hrvatskom jeziku, koje su javno sa svjedocima u bilježničkim kancelarijama registrirali javni bilježnici na latinskom jeziku. Fra Franjo, franjevac trećoredac, nastanjen u Sv. Katarini na Komrčaru pokraj Raba, 30. siječnja 1457. zapisao je na hrvatskom jeziku oporuku pokojnoga Judeja, muža gospode Urse. Fra Franjo i gospođa Ursa svjedoče pred javnim bilježnikom 6. lipnja 1457. da je pokojnik pred smrt diktirao oporuku koju je fra Franjo zabilježio.³⁸ Krajem 15. i početkom 16. stoljeća fra Matej Bošnjak u više je navrata pisao oporuke bolesnima.³⁹

Sav taj posao stručnoga vođenja bilježničkih javnih spisa zahtijevao je i solidno školovanje. Iako nam nisu poznati školski programi i mnoge druge pojedinosti o školovanju, ne znači da ti glagoljaši nisu bili školovani. Njihov položaj i rad odaje školsku spremu, što je potvrda da su glagoljaši, u zlatno doba glagoljice, bili visoko, stručno obrazovani i školovani ljudi.

Rab je bio značajan centar u kojem su glagoljaši dobivali službena imenovanja i promaknuća. U Rabu je radila i bila dobro oranizirana katedralna i gradska škola. Krajem 15. stoljeća velečasni gospodin Matej Šegota bio je u Rabu "rector scholarum".⁴⁰ Budući da je Juraj Šegota, svećenik i javni bilježnik, poznao dobro i latinski i hrvatski,⁴¹ vjerojatno se u Rabu poučavalo i na

³⁶ Arhiv Provincijalata franjevaca trećoredaca Zagreb, Pergamene I A 17. 13. VII. 1568. Nije točna primjedba M. Bolonića da redovnici nisu bili javni bilježnici na Krku. Usp. M. BOLONIĆ, 1980.

³⁷ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II. Vidi bilježnica Rab.

³⁸ PAZ, Rapski arhiv, Kutija 3, str. 935v-936v.

³⁹ PAZ, Rapski arhiv, Kutija 6, 30. III. 1504, str. 225. 31. III. 1504. "Cum sit quod alias dona Margarita uxor qu. Francisci de Scarafono per suum ultimum testamentum notatum manu venerabilis fratris Mathei de Iadra tertij ordinis Sancti Francisci guardianj monasterij Sancti Francisci de Comercario extra Arbum dimiserit monasterio Sancti Francisci..."

⁴⁰ O. BADURINA, *Kronika*, sv. II, str.74.

⁴¹ Usp. S. IVANČIĆ, 1910, Prilog A, br. 336 (1507.) Juraj Šegota preveo je na latinski dokument, koji je fra Šimun Klimantović napisao na hrvatskom jeziku.

hrvatskome jeziku. A nije nemoguće da je i sam Matej Šegota, učitelj u školi, poučavao i latinski i hrvatski jezik.

Literatura

- Odorik BADURINA, *Kronika*, I-III.
 Mihovil BOLONIĆ, *Otok Krk, kolijevka glagoljice*, Zagreb, 1980.
 Amos Rube FILIPI, Podrijetlo jednog ugljanskog kaleža, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, 1, Zagreb, 1954.
 Miroslav GRANIĆ: Privilegij cara Sigismunda rapskoj obitelji Dominis iz godine 1437, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Razdio društvenih znanosti*, 9, Zadar, 1982, 53-62.
 Karlo HORVAT, Glagoljaši u Dalmaciji početkom 17. vijeka tj. godine 1602.-1603., *Starine*, 33, Zagreb, 1911.
 Stjepan IVANČIĆ, *Povjesne crte*, Zadar, 1910.
 Danilo KLEN Glagoljske isprave crikveničkog samostana pavlina, *Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu*, 24, Pazin - Rijeka, 1981.
 MISCELLANEA, I, priredio Stjepan Antoljak, Zadar, 1949.
 Ivo PEDERIN, *Rab u osvjet humanizma i renesanse*, Zagreb, 1989.
 Petar RUNJE, *Prema izvorima*, Zagreb, 1990.
 Petar RUNJE, *O knjigama hrvatskih glagoljaša*, Zagreb, 1998.
 Vjekoslav ŠTEFANIĆ, *Glagoljski rukopisi JAZU, II*, Zagreb, 1970.
 Đuro ŠURMIN, *Acta croatica*, Zagreb, 1898.

DIE GLAGOLITISCHEN PRIESTER ALS DIE OEFFENTLICHEN NOTAREN

Zusammenfassung

Aufgrund der notariischen Dokumente in der Kroatischen Akademie fuer Wissenschaften und Kuenste (HAZU) und anderer Quellen bring der Autor dises Artikels die Daten ueber eine groessere Zahl der glagolitischen Geistiger, die zu den oeffentlichen Notaren ernannt wurden. Eine besondere Stelle hatten die glagolitischen Priester auf dem Lika-Gebiet Ende des Mittelalters und anfangs der Neuzeit. Einige Priester, Ordensbrueder, Franziskaner des dritten Ordens, wurden offiziell zu den oeffentlichen Notaren ernannt.

Einige adelige Familien aus Rab haben recht gehabt die Notaren zu ernennen.

THE GLAGOLITIC PRIESTS NOTARIES

Summary

Based on the notarial documents, found in the Croatian Academy of Arts and Science as well as from the other sources, the author furnishes here some pieces of information about several Glagolitic priests, who were appointed notaries. Special places are entitled to Glagolitic priests from the wider district of Lika towards the end of the Middle Ages and the beginning of the Modern World. Some priests, friars, Franciscans-Tertiaries were appointed notaries officialy.

Some noble families from Rab were entitled to appoint notaries.